

SCARNATO, Alessandro. *Barcelona Supermodelo. La complejidad de una transformación social y urbana (1979-2011).* Prólogo Antonio PIZZA. Barcelona: Editorial Comanegra-Ajuntament de Barcelona, 2016. 338 pàgs. [16,5 x 23,5].

L'obra s'inicia amb una introducció històrica al creixement urbà de la ciutat de Barcelona, i les diferents modificacions urbanístiques que va patir a mitjans del s. XIX i principis del s. XX amb la destrucció de les muralles. També es refereix a l'estat ruïnós i la carència d'infraestructures a les cases de Ciutat Vella (manca de gas, lavabos col·lectius, manca d'ascensor...). L'autor porta a terme una valoració socio-urbanística, en la qual es constantan problemàtiques polítiques durant la primera etapa de la democràcia. Esmenta el paper d'Oriol Bohigas, la reforma que es va portar a terme d'El Raval, els Jocs Olímpics i altres esdeveniments significatius.

Se centra en el pla de remodelació d'El Raval, zona molt degradada i amb una alta densitat de població. Es varen enderrocar edificis per mitjà de Procivesa (creada el 1988). Aquesta operativa tenia un àrea de gestió urbanística, un departament d'obra pública i un àrea de promoció i comunicació, que es va ampliar el 1990 a promocions immobiliàries.

L'any 1987 es va fer el catàleg de patrimoni arquitectònic històric i artístic de la ciutat de Barcelona, que va ajudar a fer una valoració i a dictaminar el grau de protecció dels edificis. De totes maneres, ja amb anterioritat s'havia valorat el que calia rehabilitar, tot i que l'Ajuntament no disposava d'un sistema de referència únic.

Aquesta empresa Procivesa també va col·laborar en la remodelació de zones de cara als Jocs Olímpics del 1992. I el 1993 es va revisar el catàleg patrimonial elaborat el 1987. Una vegada acabats els Jocs Olímpics, la crisi va fer endarrerir les remodelacions de Ciutat Vella i varen caldre els Fons Estructurals Europeus per continuar amb la remodelació. De totes maneres la dècada compresa entre 1980 i 1990 va ser molt important per les transformacions de la ciutat i els projectistes barcelonins varen adquirir prestigi a l'exterior. L'interès en continuar les obres a la zona de Ciutat Vella, va comptar amb la creació d'entitats culturals: Centre de Cultura Contemporània (1993) i museus: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (1995).

Esmenta els canvis que hi va haver amb el pas de l'alcaldia de Pasqual Maragall a Joan Clos. El Fòrum Universal de les Cultures el 2004 va ajudar a portar a terme tota una remodelació de la Diagonal a la zona del Besòs i va permetre l'afirmació internacional del model Barcelona. El model socialista va quedar enrera per afavorir un model basat en la potenciació del turisme. A principis del s. XXI els enderrocaments i Procivesa varen modificar la seva acció a favor de Foment, es passava d'una empresa de promoció immobiliària a una de foment econòmic en la qual l'Ajuntament abandonava el seu paper central. Foment va estar present fins el 2014 i durant la seva etapa es va fer una inversió més selectiva. Amb l'arribada de Trias, un alcalde centrat en les inversions

estructurals de millora i en un microurbanisme més fàcil de portar a terme, va tornar a canviar el model urbà.

El llibre inclou al final un següit de diàlegs amb Itziar González, Llätzer Moix, Joan Clos i Francesc Muñoz; i escenaris: Plaça de la Mercè, Rambla del Raval, Forat de la Vergonya i Mercat del Born. Bibliografia.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

La obra se inicia con una introducción histórica sobre el crecimiento urbano de la ciudad de Barcelona, y las diversas modificaciones urbanísticas que tuvo a mediados del s. XIX y principios del s. XX con la destrucción de las murallas. También se refiere al estado ruinoso y a la carencia de infraestructuras en las casas de Ciutat Vella (carencia de gas, aseos colectivos, falta de ascensor...). El autor lleva a cabo una valoración socio-urbanística, en la que se constatan las problemáticas políticas durante la primera etapa de la democracia. Menciona el papel de Oriol Bohigas, la reforma que se llevó a cabo de El raval, los Juegos Olímpicos y otros acontecimientos significativos.

Se centra en el plan de remodelación de El Raval, zona muy degradada y con una alta densidad de población. Se derribaron edificios a través de Procivesa (creada en el año 1988). Esta operativa tenía un área de gestión urbanística, un departamento de obra pública y un área de promoción y comunicación, que se amplió en 1990 a promociones inmobiliarias.

El año 1987 se hizo el catálogo de patrimonio arquitectónico histórico y artístico de la ciudad de Barcelona, que ayudó a realizar una valoración y a dictaminar el grado de protección de los edificios. De todos modos, ya con anterioridad se había valorado lo que era preciso rehabilitar, a pesar de que el Ayuntamiento no disponía de un sistema de referencia único.

Esta empresa Procivesa también colaboró en la remodelación de zonas de cara a los Juegos Olímpicos de 1992. Y en el año 1993 se revisó el catálogo patrimonial elaborado en 1987. Una vez finalizados los Juegos Olímpicos, la crisis retrasó las remodelaciones de Ciutat Vella y fueron necesarios los Fondos Estructurales Europeos para continuar la remodelación. De todos modos la década de 1980 a 1990 fue muy importante de cara a las transformaciones que sufrió la ciudad y los proyectistas barceloneses adquirieron prestigio en el exterior. El interés en continuar las obras en la

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (abril 2017)

zona de Ciutat Vella, contó con la creación de entidades culturales: Centre de Cultura Contemporània (1993) y museos: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (1995).

Menciona los cambios que hubo con el paso de alcaldía de Pasqual Maragall a Joan Clos. El Forum Universal de las Culturas en el año 2004 ayudó a llevar a cabo toda una remodelación de la Diagonal en la zona del Besós y permitió la afirmación internacional del modelo Barcelona. El modelo socialista quedó atrás para favorecer un modelo basado en la potenciación del turismo. A principios del s. XXI los derribos y Procivesa modificaron su acción a favor de Fomento, se pasaba de una empresa de promoción inmobiliaria a una de fomento económico en la cual el Ayuntamiento abandonaba su papel central. Fomento estuvo presente hasta el 2014 y durante su etapa se hizo una inversión más selectiva. Con la llegada de Trías, un alcalde centrado en las inversiones estructurales de mejora y en un microurbanismo más fácil de llevar a cabo, volvió a cambiar el modelo urbano.

El libro incluye al final una serie de diálogos con Itziar González, Llätzer Moix, Joan Clos y Francesc Muñoz; y escenarios: Plaza de la Mercè, Rambla del Raval, Forat de la Vergonya y Mercat del Born. Bibliografía.

IHE

(Secretaria de la revista)